

جناب آقای دکتر بیطرف

معاون محترم درمان

سلام علیکم

عین آئین نامه تاسیس مرکز مشاوره و ارائه خدمات پرستاری با ضمائم مربوطه که به توشیح مقام محترم وزارت رسیده است جهت اجرا به پیوست ابلاغ می گردد.

دکتر علی اکبر پورفتح الله

مشاور وزیر و مدیر کل دفتر وزارتی

آیین نامه تاسیسی مرکز مشاوره و ارائه خدمات پرستاری

ماده ۱- تعریف مرکز مشاوره و ارائه خدمات پرستاری :

به محلی اطلاق می‌شود که طبق ضوابط و مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی جهت انجام خدمات پرستاری در سطوح مختلف پیشگیری مطابق با شرح وظایف و اختیارات تعیین شده پس از اخذ مجوز، توسط افراد واجد شرایط و با صلاحیت دایر گردد. و از این پس در این آیین نامه به عنوان مرکز به آن اشاره می‌شود.

ماده ۲- هدف :

تامین، حفظ و ارتقاء سطح سلامت جامعه از طریق ارائه خدمات پرستاری در سطوح مختلف پیشگیری با توجه به ضوابط به شرح زیر :

۱-۱- ارائه خدمات مشاوره‌ای و آموزش خود مراقبتی.

۲-۲- استفاده بهینه از توان نیروهای کارآمد و متخصص پرستاری در جهت رفع مشکلات بهداشتی درمانی و توانبخشی با توجه به استانداردها و محدوده وظایف پرستار.

۳-۲- کاهش هزینه‌های بهداشتی، درمانی و توانبخشی جامعه و کاهش هزینه تخت روز درمانی کشور.

۴-۲- فراهم نمودن زمینه مشارکت مردمی در ارائه خدمات بهداشتی مراقبتی - درمانی و آموزش.

۵-۲- ارائه خدمات بهداشتی مراقبتی - درمانی و آموزشی با توجه به استانداردها.

۶-۲- ایجاد زمینه‌های مناسب برای اشتغال پرستاران در جهت ارتقاء و سلامت جامعه و رفاه اجتماعی.

ماده ۳- تعاریف مفاهیم خدمات پرستاری :

الف - پرستاری :

پرستاری عبارتست از کمک به فرد سالم یا بیمار در انجام آن دسته از فعالیتهایی که سبب حفظ و ارتقاء سلامتی گردد به نحوی که اگر فرد توانائی، اراده و یا آگاهی لازم را داشت، می‌توانست آن فعالیتها را بدون کمک انجام دهد.

ب - کارکنان پرستاری :

۱- پرسنل :

پرستار به فردی اطلاق می‌شود که دوره آموزش پرستاری (کاردانی - کارشناسی - کارشناسی ارشد و دکتر) را طبق ضوابط شورای عالی برنامه ریزی آموزش عالی در یکی از دانشکده‌های مصوب شورای گسترش

دانشگاهها و یا دانشکده‌های معتبر خارجی طی نموده و مدرک تحصیلی او به تایید اداره کل فارغ التحصیلان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد.

۲- بهیار :

بہیار به فردی اطلاق می‌شود که دوره آموزش بهیاری از طبق مصوبات وزارت آموزش و پرورش و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در یکی از آموزشگاههای بهیاری مجاز گذرانده و گواهی مربوطه به تایید وزارت آموزش و پرورش رسیده باشد.

۳- کمک بهیار :

به فردی اطلاق می‌شود که دوره آموزش کمک بهیاری را طبق مصوبات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی طی کرده و موفق به اخذ گواهی مربوطه شده باشد.

ماده ۴ - وظایف مرکز :

قلمرو فعالیت‌های مرکز به شرح زیر است :

الف - فعالیت‌های عمومی

۱- آموزش بهداشت عمومی در سطوح مختلف جامعه متناسب با نیاز مددجویان (فرد - خانواده - جامعه)

۲- بررسی و شناخت وضعیت سلامت (جسمی - روانی - اجتماعی و معنوی) مددجویان و در صورت لزوم ارجاع به موقع به مراکز بهداشتی، درمانی و موسسات توانبخشی.

۳- بازدید منزل و ارائه خدمات آموزشی، مراقبتی - درمانی لازم در تمام مراحل (قبل از پذیرش بیماران و بعد از ترخیص از بیمارستان).

۴- آموزش خودمراقبتی به بیماران / مددجویان به منظور پیشگیری از عوارض مربوطه.

۵- انجام روشهای مراقبتی مجاز در قالب شرح وظایف رده‌های مختلف.

۶- شناسائی مددجویان جامعه و ارجاع به موقع به مراکز بهداشتی درمانی و توانبخشی در زمان بازدید و پیگیری موارد مشخص.

۷- آموزش ارائه خدمات مراقبتی - درمانی به منظور بازتوانی و ناتوانی مددجویان (کودکان معلول - معلولین جسمی و روانی، سالمندان و ...).

ب) مسئولیت‌های مدیریت مرکز :

۱- برنامه‌ریزی و سازماندهی بر اساس اهداف تعیین شده.

۲- تامین و معرفی کارکنان پرستاری به متقاضیان دریافت خدمات پرستاری.

۳- نظارت بر چگونگی انجام فعالیتهای مرکز.

۴- اجراء برنامه‌های آموزشی مستمر جهت ارتقاء کیفیت خدمات.

۵- ارزشیابی برنامه‌ها و خدمات ارائه شده.

۶- جمع آوری اطلاعات و ارائه آمار به مراجع ذیربط.

۷- همکاری در انجام پژوهشهای کاربردی با محققین و پژوهشگران.

۸- اجرای بخشنامه‌های صادره از مراجع ذیصلاح در رابطه با وظایف مرکز.

۹- اعلام لیست و فهرست کارکنان مرکز در ساعات مختلف کاری به دانشگاه یا دانشکده علوم پزشکی و

خدمات بهداشتی درمانی مربوطه.

۱۰- رسیدگی به شکایات بیماران و مراجع ذیصلاح و پاسخگویی به آنها.

ماده ۵- کارکنان مرکز

الف - موسس مرکز :

پرستاریا پرستارانی هستند که مجوز تاسیس مرکز را اخذ کرده و رئیس مرکز را انتخاب می‌کند.

ب - رئیس مرکز :

پرستاری است که مدیریت مرکز را بر اساس ضوابط و شرح وظایف تعیین شده عهده داراست و

پاسخگوی کلیه امور جاری مرکز می‌باشد.

ج : سوپروایزر

۱- سوپر وایزر ثابت مرکز در شیفت‌های مختلف صبح - عصر- شب مسئول رسیدگی به نیازهای بیماران

/ مددجویان و مشکلات مرکز می‌باشد.

۲- سوپر وایزر غیر ثابت جهت نظارت و ارزشیابی ارائه خدمات به مددجویان.

د : کارکنان

۱- کارکنان در گردش شامل پرستاران با تخصص‌های مختلف، بهیاران و کمک بهیاران متناسب با

خدمات.

۲- کارکنان پشتیبانی : متناسب با حجم کار.

ماده ۶- شرایط متقاضیان کار در مرکز

الف) شرایط عمومی برای کلیه کارکنان مرکز :

۱- داشتن گواهی عدم سوء پیشینه کیفری.

۲- ارائه گواهی انجام خدمات قانونی.

ب) شرایط اختصاصی :

۱- موسس مرکز :

- دارا بودن حداقل مدرک کارشناسی پرستاری.

۲- رئیس مرکز :

- دارا بودن مدرک کارشناسی ارشد با حداقل دو سال سابقه کار در مراکز بهداشتی - درمانی و آموزشی ...

و یا مدرک کارشناسی با حداقل پنج سال سابقه کار مفید در مراکز یاد شده.

تبصره ۱ : گذراندن طرح جزء سوابق کاری محسوب می شود.

تبصره ۲ : موسس مرکز در صورت واجد شرایط بودن می تواند رئیس مرکز نیز باشد.

ماده ۷ - پزشکان، پرستاران، پیراپزشکان و سایر حرف وابسته به گروه پزشکی می توانند با مرکز قرارداد مشاوره منعقد نمایند.

ماده ۸ - حق العمل (کار مزد) :

با توجه به مصوبات و طبق دستورالعمل ها و تعرفه های اجرایی وزات بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است.

ماده ۹ - روش پذیرش بیمار / مددجو :

۱- ارجاع از موسسات بهداشتی درمانی (دولتی و خصوصی).

۲- ارجاع از مطب پزشکان.

۳- مراجعه مستقیم مددجو یا وابستگان وی، همراه دستور پزشک معالج.

ماده ۱۰ - مرکز موظف است در مورد درخواست بیمار یا وابستگان او جهت انجام خدمات پرستاری در

منزل، قراردادی را که حیطة عملیات مراقبتی و تعرفه و بهای خدمات را مشخص می نماید تنظیم و به امضاء طرفین برساند.

ماده ۱۱ - شرایط مکان مرکز :

مرکز دارای امکانات و تجهیزات لازم جهت انجام خدمات موردنیاز مددجویان و بیماران مطابق با ضوابط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خواهد بود. تجهیزات موردنیاز متعاقباً اعلام خواهد شد.
ماده ۱۲ - محل مرکز :

محل ساختمان مرکز و تجهیزات موجود در آن باید قبل از صدور مجوز و شروع بهره‌برداری توسط کارشناسان ذیربط دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه مورد ارزشیابی و تایید قرار گیرد.

ماده ۱۳ - پروانه تاسیس به نام اشخاص حقیقی، حقوقی و خیریه و شرکت تعاونیهای خدمات بهداشتی درمانی صادر خواهد شد.
ماده ۱۴ - صدور مجوز :

به هر متقاضی واجد شرایط و صلاحیت موضوع این آئین نامه فقط پروانه تاسیس یک مرکز اعطا میگردد. این پروانه، پروانه قانونی است که از طریق حوزه معاونت درمان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی پس از تصویب کمیسیون قانونی تشخیص امور پزشکی موضوع ماده ۲۰ قانون مربوط به مقررات امور پزشکی، دارویی، مواد خوراکی، آشامیدنی مصوب سال ۱۳۳۴ و اصلاحیه آن در سال ۱۳۶۷ جهت فعالیت مرکز صادر خواهد شد.

ماده ۱۵ - نظارت و ارزشیابی کلیه خدمات ارائه شده توسط این مراکز در سراسر کشور به عهده دانشگاهها / دانشکدههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه خواهد بود.

ماده ۱۶ - پس از کسب موافقت اصولی از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، حداکثر ظرف مدت یکسال مهلت مندرج در قرارداد تاسیس منعقد بین وزارت متبوع و متقاضیان، باید مرکز جهت ارائه خدمات آماده و قبل از شروع به کار مراتب را برای بازدید و تایید نهایی به دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه کتباً اعلام نماید و در صورت عدم آمادگی بنا به دلایلی بر اساس مفاد قرارداد تاسیس عمل خواهد گردید.

ماده ۱۷ - تغییرات نام و محل مرکز باید با هماهنگی دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه و با موافقت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی باشد، در اینصورت پروانه جدید به نام و یا محل جدید صادر خواهد شد.

ماده ۱۸ - در صورت غیبت رئیس مرکز به هر دلیل، موسس مرکز موظف است فرد واجد شرایطی را به جایگزین نامبرده معرفی نماید.

ماده ۱۹ - در صورتی که موسس یا (موسسین) به دلایل موجهی قصد تعطیل و انحلال مرکز را داشته باشند مراتب را با ذکر دلیل و مستندات لازم حداقل سه ماه قبل از اقدام به دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی مربوطه گزارش نمایند.

ماده ۲۰ - تشکیل پرونده شامل ضبط مشخصات کامل بیمار یا مددجو، نام پزشک، نام پرستار، پیراپزشک و مراحل سیر بیماری، اقدامات انجام شده برای بیمار، بایگانی و نگهداری مدارک جهت هر یک از گیرندگان خدمت الزامی است.

ماده ۲۱ - در ارائه خدمات پرستاری به بیماران و مددجویان رعایت طرح انطباق برای مرکز الزامی است.
ماده ۲۲ - در صورتیکه موسس یا موسسین مرکز از ضوابط، مقررات و وظایف موضوع این آئین نامه تخطی نمایند به نحو زیر اقدام خواهد شد :

۲۲-۱- تذکر شفاهی با قید موضوع در صورت جلسه بازرسی محل، توسط دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ذیربط.

۲۲-۲- اخطار کتبی توسط دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ذیربط.

۲۲-۳- لغو پروانه تاسیس و تعطیل مرکز به مدت یک تا سه ماه بنا به پیشنهاد دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ذیربط و تصویب کمیسیون قانونی موضوع ماده ۲۰.

۲۲-۴- لغو پروانه تاسیس و تعطیل مرکز به مدت سه ماه تا یکسال به پیشنهاد دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه و تصویب کمیسیون قانونی موضوع ماده ۲۰.

۲۲-۵- لغو دائم پروانه تاسیس مرکز به پیشنهاد دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه و تصویب کمیسیون قانونی موضوع ماده ۲۰ و عندالزوم اعلام آن به مراجع قضائی.

ماده ۲۳- شرح وظایف و خدمات ارائه شده توسط این مراکز در ضمیمه آئین نامه پیوست می باشد.

این آئین نامه در ۲۳ ماده و ۲ تبصره و یک ضمیمه پیوستی در تاریخ ۷۸/۵/۲۶ به تصویب رسید.

دکتر محمد فرهادی

وزیر

مرکز مشاوره و ارائه خدمات پرستاری

شرح وظایف پرستاری (کارکنان پرستاری)

خدمات پرستاری شامل فرد، خانواده و جامعه خواهد بود که می‌تواند در منزل نیز ارائه شود. خدمات پرستاری در جامعه کلیه خدمات از پیشگیری تا نوتوانی (سلامت تا توانبخشی) را در مراحل چرخه زندگی دربرمی‌گیرد به عبارت دیگر خدمات از سلامت تا توان بخشی، از دوران لقاح و بارداری تا کهنسالی را شامل خواهد شد.

اهم وظایف و خدمات پرستاری (کارکنان پرستاری) :

الف : وظایف آموزشی، هم آهنگی و ...

این وظایف شامل ارائه خدمات پرستاری از ساده تا پیچیده در جامعه با بکارگیری فرایند پرستاری و

رعایت اصول و موازین ارتباط صحیح، در کلیه مراحل به شرح زیر می‌باشد :

- آموزش رعایت موازین بهداشت جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی ...

- توجه به وضعیت رشد و تکامل طبیعی فرد در سنین مختلف.

- آموزش و مشاوره به خانواده جهت تامین نیازهای عاطفی، روانی فرد و نحوه برخورد در مورد

عکس‌العمل‌های غیرطبیعی.

- آموزش بهداشت ازدواج.

- راهنمایی انجام مشاوره ژنتیکی در موارد ضروری.

- آموزش مراقبتهای دوران بارداری و پس از زایمان.

- ارائه آگاهی در رعایت بهداشت و تنظیم خانواده (دادن قرص ضدبارداری).

- آموزش نحوه مراقبت از نوزاد و شیرخوار.

- آموزش به خانواده جهت ترویج تغذیه با شیر مادر.

- آموزش و راهنمایی برای مراجعه به موقع به مراکز بهداشتی جهت رفع مشکلات بهداشتی.

- آموزش رژیم غذایی مناسب به خانواده (برای سنین و دورانهای متفاوت) به منظور پیشگیری از عوارض

ناشی از کمبود موادغذایی با توجه به وظایف و آموزش‌های پرستاری.

- دادن آگاهی به خانواده برای مشاهده موارد مشکوک و هشداردهنده (مانند علائم بیماریها، عوارض ثانوی آنها و ...).

- آموزش انجام به موقع معاینات فیزیکی (قلب، ریه، فشارخون، شنوایی، حرکتی و ...) به منظور پیشگیری از عوارض.

- آموزش پرهیز از خود درمانی و استفاده داروها بدون تجویز پزشک.

- آموزش پیشگیری از حوادث و صدمات در حد وظایف پرستاری.

- آموزش نحوه مواجه شدن در انجام کمک‌های اولیه در موارد فوریت‌ها (گرفتاریهای چشم، گوش ... و شکستگی‌ها).

- آموزش نکات ایمنی در سوانح و حوادث طبیعی (زلزله و ...) در حد وظائف پرستاری.

- آموزش مقابله با استفاده از دخانیات و موادمخدر.

- آموزش به خانواده به هنگام مواجهه شدن با بیماریهای واگیر و غیرواگیر.

- بررسی وضعیت سلامت افراد خانواده و کنترل فشارخون به طور مرتب.

- آشنا کردن خانواده با علائم و نشانه‌های اولیه اختلالات روانی، در طول چرخه زندگی و احتراز از برخوردهای نامناسب با مددجو.

- آموزش ضروری در جهت جلوگیری از ضایعات جسمی، حرکتی (در سنین متفاوت) و ارجاع موارد مشکوک به مراکز بهداشتی درمانی جهت مشاوره به پزشک و انجام آزمایشات ضروری.

- آموزش پیشگیری از حوادث در مورد افراد آسیب پذیر.

- آموزش نحوه پیشگیری از بیماریهای بومی.

- آموزش رعایت اصول نگهداری بیمار در منزل.

بدیهی است موارد پیش گفت با توجه به نقش و توانائی پرستاران و بر اساس مدرک تحصیلی آنان صورت می‌پذیرد.

ب : وظایف مراقبتی - حمایتی و ...

این وظایف که شامل ارائه مراقبتهای ضروری پرستاری و آموزش نحوه نگهداری از فرد مددجو در منزل است به دو صورت وظایف کلی و وظایف اختصاصی به شرح زیر می‌باشد :

۱- وظایف کلی پرستار در منزل :

- بررسی وضعیت جسمی افراد خانواده برحسب نوع بیماری (علائم حیاتی، رفلکس‌ها، سطح هوشیاری و ...

.)

- انجام و آموزش به خانواده در جهت گرفتن نمونه‌های مختلف آزمایشگاهی (ادرار، خلط، مدفوع و ...

.)

- توجه به موارد مشکوک و راهنمایی بیماران برای مراجعه به مراکز تشخیص و درمانی.

- ارایه اقدامات و تدابیر پرستاری براساس تشخیصهای پرستاری.

- دادن داروهای بیمار طبق دستور پزشک (داروهای خوراکی - تزریقی و ...).

- پیگیری درمانهای توصیه شده توسط پزشک و آموزش صحیح به خانواده در مورد درمانهای خاص و

مصرف به موقع دارو.

- ایجاد فضای امن، و سرگرمی برای مددجو.

- آموزشهای ضروری در جهت جلوگیری از ضایعات و آسیبهای خاص به بیمار.

- آموزش به خانواده و مددجو در انجام مهارتها و فعالیت روزمره زندگی و سرگرمی ...

- ارایه کمکهای اولیه در منزل.

- آموزش در حمل و نقل بیماران جسمی، حرکتی.

- برقراری وضعیت مناسب مددجو (تغییر پوزیشن بیمار ...).

- همکاری و آموزش به مددجو از نحوه استفاده وسایل کمک حرکتی.

- ارائه مراقبتهای خاص در منزل جهت جلوگیری از زخم فشاری و غیره.

- برقراری ارتباط و ارجاع مددجو به تیم توان بخشی در موارد معلولیت جسمی و حرکتی و ... در صورت

لزوم.

- ارائه و آموزش خدمات پرستاری در ارتباط با بازتوانی بیمار و ارجاع در موارد لزوم (سکته مغزی، فلج

مغزی، صرع و غیره).

- اطمینان از ایمنی ارائه خدمات در جامعه (فرد، خانواده در منزل، مدرسه و کارخانه).

- رعایت احتیاطات کامل در مسافرتها و بازدیدها.

- پیدا کردن راههای دستیابی در زمینه همکاری و جلب مشارکت افراد جامعه در ارائه خدمات در منزل.

- گزارش منظم وضعیت بیمار به پزشک یا پزشکان معالج.

۲- تدابیر و مراقبتهای «اختصاصی» پرستاری در منزل :

کنترل عفونت در منزل :

- رعایت اصول پیشگیری و انتشار عفونتها.

- آموزش و راهنمایی بیمار و خانواده در پیشگیری از عفونتها.

- بررسی وضعیت سلامت و انجام معاینات بالینی از مددجو و خانواده.

- آموزش و انجام تکنیک ایزوله در منزل (در موارد ضروری).

- انجام مراقبتهای پرستاری جهت تامین نیازهای اولیه در منزل (حرکت دادن، جابجا کردن در تخت و

صندلی چرخدار، حمام دادن در تخت، ماساژ پشت، دهان شویه، سنداژ مجاری اداری - گوارشی و ...).

مراقبتها و تدابیر پرستاری در ناراحتیهای چشم، گوش، حلق و بینی

- آموزش به مددجو و خانواده در پیگیری درمانها طبق دستور پزشک.

- شستشو و انجام درمانهای تجویز شده توسط پزشک، در ناراحتی چشم، گوش، حلق و بینی.

- کمک به ناینبانان و آموزش موارد خاص در توان بخشی مددجو (فرد، خانواده و جامعه).

- همکاری و کمک به ناشنویان و آموزش موارد ضروری به مددجو و خانواده و بازتوانی آنها با کمک

متخصصین.

مراقبتها و تدابیر پرستاری به مددجویان قلبی - ریوی

- آموزش چگونگی استفاده از اکسیژن در منزل با رعایت احتیاط کامل.

- کنترل علائم حیاتی (نبض، فشارخون، تنفس، درجه حرارت).

- توجه از تراک یاستومی و آموزش به بیمار و خانواده.

- آموزش تمرینات تنفسی و تن آرامی (Relaxation).

- تداوم در فیزیوتراپی ریه و کمک گرفتن از متخصصین فیزیوتراپی در موارد ضروری.

- انجام مراقبت‌های خاص در مواردی که مددجو "chest tube" دارد.
- انجام مراقبت‌های ضروری در دادن داروهای قلبی - عروقی و ریوی طبق دستور پزشک.
- انجام انواع بخورها طبق تجویز پزشک.
- انجام ساکشن مجاری فوقانی تنفسی در موارد ضروری.

مراقبت‌ها و تدابیر پرستاری از پوست

- بررسی وضعیت پوست و زخم
- انجام انواع پانسمان‌های خشک و مرطوب (زخمها، سوختگیها، اگزما و غیره) و دادن داروهای تجویز شده.

مراقبت‌ها و تدابیر پرستاری دستگاه گوارش

- شست و شوی معده، تغذیه معده از راه لوله بینی و معده و آموزش مراقبت‌های مربوط به بیمار و خانواده.
- دادن انواع تنقیه.
- شست و شوی کله‌سومی و استومی و آموزش نحوه مراقبت از کله‌سومی به مددجو و خانواده.

مراقبت‌ها و تدابیر پرستاری در مایع درمانی (IV تراپی و ...)

- تزریق مایعات و داروهای وریدی و قطع آنها طبق دستورات تجویز شده پزشک.
- توجه به عکس‌العمل‌های ناشی از تزریق دارو.
- گرفتن خون و تهیه نمونه برای آزمایشات طبق دستور پزشک.

مراقبت‌ها و تدابیر پرستاری در شکستگیها

- استفاده از بانداژهای الاستیکی با مجوز.
- بی حرکت نگه داشتن بیمار و عضو شکسته (به غیر از کاربرد آتل و گچ گیری).
- کمک به تسکین درد و آرام کردن بیمار با کاربرد روشهای پرستاری.
- استفاده از تدابیر پیشگیری از زخم بستر.

- استفاده از تدابیر لازم در پیشگیری از عفونتهای اداری - تناسلی.

- استفاده از واکر، صندلی چرخدار و غیره.

- آموزش به بیمار و خانواده در ارتباط با نگهداری گچ و انجام فعالیت روزمره.

مراقبتها و تدابیر پرستاری در دستگاه اداری - تناسلی :

- آموزش به فرد و خانواده در پیشگیری از عوارض کلیوی و تناسلی.

- گرفتن نمونه آزمایشگاهی در موارد ضروری طبق دستور پزشک.

- انجام سنداژ اداری (دائم و موقت).

- آموزش به خانواده و انجام شستشوی مجاری اداری و تناسلی در موارد ضروری.

- آموزش به خانواده در اندازه گیری جذب و دفع مایعات.

- آموزش به خانواده در مورد رعایت رژیم غذایی موردنظر و استفاده به موقع از داروهای تجویز شده.

مراقبتها و تدابیر پرستاری و باز توانی بیماران سکته مغزی

- آموزش برای کنترل ادرار و مدفوع.

- توجه از سوند متناوب و دائم.

- در اختلال تکلم (Aphasia) کمک به بیمار و خانواده در سازش با موقعیت مددجو.

- راهنمایی و آموزش به فرد و خانواده در انجام مهارتها و فعالیت های روزمره زندگی.

مراقبتها و تدابیر پرستاری در اختلالات غدد مترشحه داخلی

- آموزش به مددجو و خانواده از نحوه سالم زیستن و سازش با این بیماریها (دیابت، هیپرتیروئیدیسم ...

.)

- آموزش رعایت بهداشت فردی (پوست، ناخن ، ...)

- آموزش رژیم غذایی، دارویی، استراحت، فعالیت و غیره . . . .

- آموزش نحوه استفاده از داورها (تزریق زیر جلدی انسولین و داروهای خوراکی ...)

- آموزش چگونگی انجام تست روزانه ادرار (به فرد و خانواده)
- آموزش نحوه مراجعه و ارتباط با پزشک معالج در موارد لزوم
- آموزش نحوه پیشگیری از عوارض بیماریها خصوصا عفونتها و غیره
- آموزش نحوه به همراه داشتن کارت شناسایی (با مشخصات فردی و بیماری فرد) در تمام اوقات به مدد

جو خانواده

جمع آوری نمونه ها برای آزمایشات طبق تجویز پزشک

- تهیه نمونه ادرار طبق دستور (۲۴ ساعته، استریل و ...) با آموزش به بیمار و خانواده
- تهیه نمونه مدفوع برای آزمایشات مختلف
- تهیه نمونه خون به منظور آزمایشات مختلف
- ارائه مراقبتهای و تدابیر پرستاری در فوریت های پزشکی
- مراقبتهای پرستاری در منزل برای فوریت های پزشکی با رعایت اصول و کاربرد تکنیکهای کمکهای اولیه و ارایه تدابیر فوری پرستاری تا رساندن مدد جو به نزدیکترین مرکز پزشکی می باشد.
- فوریتهای پزشکی مطرح به شرح زیر است:

- آمبولیهای ریوی و قلب

- انسداد مجاری هوایی کامل و ناقص (در نوزادان ، کودکان ، بزرگسالان و سالمندان)

- انواع حشره گزیدگی ها ، مارگزیدگی و ...

- خونریزی ها

- ایست های قلبی ریوی و انجام C.P.R در کودکان نوزادان بزرگسالان و ...

- شکستگیها و بریدگیهای وسیع

- تشنج ها به مانند صرع

- شوک ها مسمومیتها (خودکشی و ...)

- عکس العملهای ناشی از تزریق خون و فراورده های آن

- سرگیجه های حاد

مراقبتهای و تدابیر پرستاری از سالمند در منزل

- آموزش اجرای مراقبت‌های بهداشتی در مانی توان بخشی و نگهداری سالمند توسط خانواده یا خانه

سالمندان

- بررسی وضعیت جسمی روانی و اجتماعی مدد جو و ارتباط او با خانواده

- کمک و راهنمایی در تدارک فضای مناسب از نظر فیزیکی روانی و اجتماعی

- رعایت نکات ایمنی در منزل برای سالمند

- کمک به تغذیه و فعالیت مناسب سالمند

- آموزش فرد و خانواده از نحوه مراقبت از خود

- تشویق سالمند و خانواده به اشتغال پاره وقت در منزل و یا خارج از منزل با ارایه خدمات داوطلبانه

- تدارک امکانات تفریحی در ساعات فراغت برای سالمند و تشویق به عضویت در انجمن‌های مساجد و

شوراها و ...

- آموزش به خانواده برای تشخیص موارد مشکلات مشکوک سالمند در مراحل اولیه و ارجاع آنها به

مراجع ذیصلاح

- برقراری ارتباط مستمر خانواده با سالمند در صورت زندگی در سراها

مراقبت و تدابیر پرستاری در دادن دارو

- کاربرد اصول دادن داروها در منزل با توجه به دستور پزشک (از داروهای ساده تا آنتی بیوتیکها و ...) و

ارایه آموزشهای لازم به بیمار و خانواده.

- آموزش به فرد و خانواده در مورد طرز مصرف و نگهداری داروها و عدم مصرف داروهای تاریخ گذشته

و غیر ضروری

- انجام تزریق های عضلانی و دادن داروها از راه دهان با مجوز

سایر عوامل مشکل زا و ارایه خدمات پرستاری:

تدابیر پرستاری در موارد زیر با توجه به کاربرد فرآیند پرستاری و موقیتهای خاص مدد جو و خانواده

ارایه خواهد شد:

- سالمند آزاری کودک آزاری و ...

- مشاوره و راهنمایی موارد خاص (اعتیاد و ...) و ارجاع به مراجع ذیصلاح

- کمک از مراجع ذیصلاح به منظور تامین موقعیتهای اقتصادی و اجتماعی مدد جو و خانواده

- آموزش به بیمار و خانواده در پیشگیری از حوادث

- نحوه رسیدگی به فرد در حال اختصار و فوت شده در منزل

ج - وظایف و تدابیر پرستاری توان بخشی:

- بررسی و برنامه ریزی مراقبتهای پرستاری از بیماران مزمن در دورانهای مختلف زندگی (کودکی ...

کهنسالی)

- ارایه مراقبت و پرستاری از عقب ماندگان ذهنی و حرکتی در سنین مختلف

- ارایه مراقبتهای پرستاری به سالمندان معلول جسمی حرکتی در جامعه

- ارایه مراقبتهای پرستاری به منظور جلوگیری از پیشرفت معلولیتها و پیشگیری از عوارض آنها

- انجام درمانهای دارویی برای مدد جو طبق تجویز پزشک

- ارایه مراقبتهای سرپایی

- ارایه مراقبتهای پرستاری به بیماران مزمن روانی در جامعه

- ارایه آموزش «مراقبت از خود» به خانواده و مددجو در مراقبت از مدد جو (سالمند، عقب مانده، ذهنی

حرکتی و مزمن روانی و ...).

اصول اخلاقی و موازین حرفه‌ای

در ارایه خدمات و وظایف مطروحه، کاربرد اصول اخلاقی و موازین حرفه‌ای به شرح زیر ضروری است

:

- احترام به اعتقادات مددجو.

- احترام به مراسم عبادی، فرهنگی جامعه.

- برقراری ارتباط مناسب با مددجو و خانواده.

- برقراری روابط مناسب با همکاران گروه بهداشتی درمانی و توانبخشی در ارایه خدمات.

- صداقت در ارایه خدمات و وظایف پرستاری.

- صداقت در گفتار و کردار با مددجو و خانواده.

- حفظ و نگهداری در اسرار و حرمت مددجو و خانواده.

- رعایت کلیه حقوق مددجو و خانواده در ارایه خدمات و مراقبتهای پرستاری.

- رعایت مقررات و انضباط در کار.

- پذیرش انتقادات سازنده و منطقی.
- ارایه پیشنهادات مفید و به کارگیری آنها در بهینه سازی خدمات.
- استفاده از البسه مناسب با رعایت حجاب و داشتن رفتار اسلامی.
- مطالعه مستمر و افزایش دانش حرفه‌ای.